

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה וזו' האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי' ע"ה

תשובה

דעה אהר
אליקן אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון ע"ב - פרשת שמיני-פרה - שנת תשפ"ב

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

**ולאחיו
יאמר חזק:**
די געוואלדיגע
תועלת פון 'חברים'
אין עבודת ה'
עמוד ה'

משנת החסידות

שיעורים בספר התניא - פרק כ"ה
שיעור מ"ח (פרשת שלח תשנ"ט)

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

**שובה
אלי כי
גאלתיך:**
תשובה
מגלה נקודה
הפנימית של
נשמות ישראל

א. תשב אנוש עד דכא: אין דבר שעומד בפני התשובה

לפעמים מרחקים אדם מן השמים לנסותו שיתגבר וישוב אל ה' | 'אחר' זכה לחזור בתשובה על אף ששמע בת קול 'חוץ מאחר' | אחר יצא לתרבות רעה משום שלמד תורה רק על פי הפשט ולא ידע שלפעמים צריכים גם הדרש | על פי הפשט יש אופן שאין הקב"ה מנקה אבל על פי הדרש 'מנקה הוא לשבים' בכל אופן | מידת 'לא ינקה' מכוונת למידת 'מימי קדם' המרמז לתשובה שקדמה לעולם

ב. ונשמות אני עשיתי: ע"י תשובה נעשים כריה חדשה

טעות של 'אחר' היה שלא האמין שע"י תשובה נעשים כריה חדשה | יש הנהגה של פשט - ימות החול שהוא בחי' חנוך, ויש הנהגה של סוד - שבת שהוא בחי' אליהו | 'ונקה לא ינקה' - יש לה פשט בחי' חנוך, ויש לה דרש בחי' אליהו | רבי מאיר היה תלמידו של אחר רק בפנימיות בחי' דרש | בפנימיות יש אהבה מסותרת להקב"ה ובנקודה זו לא פגם אדם מעולם | כאשר מתגלית אהבה זו מוכן כל איש ישראל למסור נפשו על קידוש השם

א.

תשב אנוש עד דכא: אין דבר שעומד בפני התשובה

לפעמים מרחקים אדם מן השמים לנסותו שיתגבר וישוב אל ה' | 'אחר' זכה לחזור בתשובה על אף ששמע בת קול 'חוץ מאחר' | אחר יצא לתרבות רעה משום שלמד תורה רק על פי הפשט ולא ידע שלפעמים צריכים גם הדרש | על פי הפשט יש אופן שאין הקב"ה מנקה אבל על פי הדרש 'מנקה הוא לשבים' בכל אופן | מידת 'לא ינקה' מכוונת למידת 'מימי קדם' המרמז לתשובה שקדמה לעולם

לפעמים מראים לאדם משמים שמרחקים אותו כדי שלמרות זאת הוא יתגבר וישוב אל ה' ואף זכה לבוא לתיקונו בעולם הבא, כמו שאמרו חז"ל (חגיגה טו), ומה שיצתה בת קול ואמרה 'שובו בנים שובבים חוץ מאחר', היינו שלפעמים דנים את האדם במידה זו, שמראים לו מן השמים כאילו מרחקים אותו ואין רוצים לקבל תשובתו, אבל תפקידו של האדם הוא לא להתייאש, אלא אף על פי שמן השמים מראים לו כאילו מרחקים אותו, עליו להתחזק ולדחוק את עצמו, ולבסוף יקבלו את תשובתו, כי כאמור 'אין לך דבר העומד בפני התשובה'.

אחר למד את התורה רק על פי הפשט ולכן טעה ויצא לתרבות רעה

והנה בגמרא (קידושין טז): מבואר שמה שגרם לאחר לצאת לתרבות רעה היה כי ראה אדם שאביו שלח אותו לעלות לגג להביא לפניו גזולות, ועלה לשם וקיים מצוות שילוח הקן, ובחזרתו נפל ומת, והנה על ב' מצוות אלו - כיבוד אב ואם ושילוח הקן - נאמר בתה"ק הבטחה לאריכות

מקבלין אותן, שנאמר (ירמיהו ג, יד) 'שובו בנים שובבים', אף על פי שעדיין שובב הוא, שהרי בסתר שב ולא בגלוי, מקבלין אותו בתשובה'.

גם 'אחר' זכה לחזור בתשובה

וכן מצינו אצל 'אחר', שאמרו חז"ל (חגיגה טו). שיצתה בת קול ואמרה 'שובו בנים שובבים חוץ מאחר', ואף על פי כן זכה לחזור בתשובה, וכמו שאמרו חז"ל בירושלמי (חגיגה טו): שכאשר חלה אחר, באו ואמרו לרבי מאיר שרבו חולה, והלך רבי מאיר לבקרו, ואמר לאחר 'לית את חזר בך', אמר לו אחר 'אין חזרין מתקבלין', ענה לו רבי מאיר, 'ולא כן כתיב (תהילים צ, ג) 'תשב אנוש עד דכא' - עד דיכדוכה של נפש מקבלין, באותה שעה בכה אלישע ונפטר ומת, והיה רבי מאיר שמה בלבו ואומר דומה שמתוך תשובה נפטר רבי'.

'אין מספיקין בידו לעשות תשובה' - היינו שאין מחזיקים ידו אבל אם עושה תשובה היא מתקבלת

הנה כתב התניא (בפרק כ"ה) 'שאף על פי שאמרו חז"ל (יזמא פ"ח מ"ט) האומר אחטא ואשוב, אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה, היינו שאין מחזיקים ידו להיות לו שעת הכושר לעשות תשובה, אבל אם דחק השעה ועשה תשובה אין לך דבר שעומד בפני התשובה'.

כי הכלל הוא שאין לך דבר העומד בפני תשובה, וכמו שכתב הרמב"ם בסוף הלכות תשובה (פ"ג הי"ד) [לאחר שמנה את כל אלו שאין להם חלק לעולם הבא] 'במה דברים אמורים שכל אחד מאלו אין לו חלק לעולם הבא כשמת בלא תשובה, אבל אם שב מרשעו ומת והוא בעל תשובה הרי זה מבני העולם הבא, שאין לך דבר שעומד בפני התשובה, אפילו כפר בעיקר כל ימיו ובאחרונה שב, יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיהו נו, יט) 'שלוש שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו', כל הרשעים והמומרים וכיוצא בהן שחזרו בתשובה בין בגלוי בין במטמוניות

פטרון הגליון - אדרב

הרב החסיד המופלג והמפואר
מוה"ר אלימלך פישביין הי"ו
זכות הפצת התורה יעמוד לו ולכל משפחתו

ואף על פי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, ועל פי פשוטו של מקרא ההבטחה הוא לאריכות ימים בעולם הזה, אכן לפעמים האדם עובר עבירה שעבורה נגזר עליו קיצור ימים ושנים... ואי אפשר שיתקיים אצלו הבטחת התורה על פי פשוטו שיאריך ימים בעולם הזה, אכן הבטחת התורה קיימת ויזכה האדם לאריכות ימים לעולם שכולו טוב וארוך

~

והיינו שכאשר אדם חטא הוא פגם בימים שלו, שהשתמש בימים שנתן לו הקב"ה לדברים שהם נגד רצונו יתברך שמו, וכאשר האדם שב לאלוקיו מעומק לבבו, הוא זוכה לימי קדם' שהם ימים נעלים ונשגבים יותר שקדמו לעולם, והם ימים נעלים יותר מהימים של העולם הזה, וממשיך מימי קדם ימים חדשים בהם לא פגם מעולם

~

ימים, בכבוד אב ואם נאמר (דברים ה, טו) 'כבד את אביך ואת אמך כאשר צוה ה' אלוהיך למען יריכון ימך ולמען ייטב לך על האדמה אשר ה' אלוהיך נתן לך', ובשילוח הקן נאמר (שם כב, ז) 'שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים', והיה אחר תמה, היכן טובת ימיו של זה והיכן אריכות ימיו של זה, ומתוך כך כבר בעיקר ויצא לתרבות רעה.

אכן האמת הוא כפי שדרש רבי יעקב בר ברתיה דאחר בגמרא (שם) 'למען ייטב לך' - לעולם שכולו טוב, ולמען יאריכון ימך' - לעולם שכולו ארוך, וכמו שאמר רב יוסף (שם) 'אילמלי דרשיה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיה לא חטא'.

ולכאורה מדוע לא דרש אחר כן, שכוננת התורה הוא לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך, אכן י"ל שהביאור הוא על פי דברי הגמרא (חגיגה יד:) שארבעה נכנסו בפרסד ואלו הן, בן עזאי, ובן זומא, אחר, ורבי עקיבא. ובוז"ק (ח"א כו:) מבואר שהכוונה לד' אופני לימוד התורה"ק פשט רמז דרוש סוד, וכל אחד מהם למד את התורה"ק באופן אחר, אחר למד את התורה על פי פשט, בן זומא למד על פי דרש, ובן עזאי למד על פי רמז, ורבי עקיבא למד על פי סוד, וכיון שאחר למד את התורה רק על פי הפשט, ולפי פשוטו של מקרא היה קשה לו, היכן טובת ימיו של זה והיכן אריכות ימיו של זה, מתוך כך כבר בעיקר ויצא לתרבות רעה, אבל האמת הוא שחז"ל מהפירושי שעל פי הפשט, יש גם פירושי על פי הדרש שהכוונה הוא לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך.

פנימיות המצוות של כיבוד אב ואם ושילוח הקן להורות לאדם לייקר את העולמות העליונים שהם השורשים של העולמות התחתונים

והנה בפנימיות הדברים יש בכל מצוה ומצוה אורות גדולים ועצומים שהם גבוהים ורמים מהעולם הזה, ולדוגמא ב' מצוות הללו של שילוח הקן וכיבוד אב ואם, שעל פי פנימיות התורה"ק יש גם כוונה לעולמות עליונים שהם בחינת אב ואם לעולמות בעולם הזה, שהעולמות העליונים הם השורשים לעולמות שבעולם הזה, ומצוות כיבוד אב ואם באה להורות לאדם שיבין וישכיל שהעיקר הוא מה שמתחולל בעולמות העליונים שהם החיים הנצחיים, והנשמה השוכנת בתוך הגוף הגשמי הוא רק ענף מהשורש, שהוא הנשמה שבעולם הבא, ועיקר השכר והתענוגים הוא לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך, וכמו שדרשו חז"ל (עירובין כב.) על הפסוק (דברים ז, יא) 'אשר אנכי מצוך היום לעשותם' - היום לעשותם למחר לקבל שכרם, ועבודת האדם בעולם הזה הוא להתדבק באלוקותו ית"ש ובחיים הנצחיים, ולאחד את חלק הנשמה שבעולם הזה עם שורש הנשמה בעולם הבא, עד שגם בעלמא הדין כשהוא עסוק ב'היום לעשותם', יזכה להרגיש מעין התענוג של לעתיד לבוא, וכן לעתיד לבוא בעולם הבא יזכה גם חלק הנשמה שבעולם הזה להתענג על ה' ולהנות מזיו השכינה.

וזהו גם פנימיות המצוה של שילוח הקן, שעל האדם לכבד את האם המרמזת על העולמות

וְאִף שֶׁהָאִמֶּר 'אַחֲתָא וְאָשׁוּב' אֵין מְסַפִּיקוּן כּו', הֵינּוּ שְׂאִין מְחִיּוּקִים יְדוּ לְהִיּוֹת לוֹ שְׁעֵת הַפֶּשֶׁר לְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה; אֲבָל אִם דְּחַק הַשְּׁעָה וְעֵשָׂה תְּשׁוּבָה, אֵין לָךְ דְּבַר שְׁעוּמָד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה. וְאִף עַל פִּי בֶן בֶּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל מוּכָן וּמוֹמָן לְמָסַר נַפְשׁוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם שְׁלָא לְהַשְׁתַּחֲוֹת לְעַבּוֹדָה זָרָה אֲפֹלוּ לְפִי שְׁעָה, וְלְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אַחַר כֵּךְ

העליונים שהם השורשים של העולם הזה, ולכן 'לא תקח האם על הבנים' (שם ו), כי צריכים לכבד ולהחשיב את האם שהיא העיקר ואינו באותו גדר של הבנים, וזהו הרמז על פי פנימיות ב' מצוות אלו, שעל האדם לייקר ולהחשיב בעיקר את העולמות העליונים שהם החיים האמיתיים והחיים הנצחיים, וזהו כוונת הבטחה לאריכות ימים שהוא לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך.

לפעמים אי אפשר שיתקיים המקרא על פי פשוטו ומתקיים על פי פנימיות התורה

ואף על פי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, ועל פי פשוטו של מקרא ההבטחה הוא לאריכות ימים בעולם הזה, אכן לפעמים האדם עובר עבירה שעבורה נגזר עליו קיצור ימים ושנים, כגון המזלזל בנטילת ידים, שאמרו חז"ל (סוטה ד:) שהמזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם, [וכן איתא (עירובין כא:)] שאמר רבי עקיבא לרבי יהושע הגרסי משרתו, מה אעשה שחייבים עליהן מיתה], ואי אפשר שיתקיים אצלו הבטחת התורה על פי פשוטו שיאריך ימים בעולם הזה, אכן הבטחת התורה קיימת ויזכה האדם לאריכות ימים לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך.

אכן כאמור אחר למד את התורה רק על פי פשט של התורה"ק ולא התעמק בפנימיות התורה"ק על פי דרך הדרש, ולכן כאשר ראה אדם שקיים מצות כיבוד אב ואם ומצות שילוח הקן, ומיד לאחר מכן נפל ומת, כבר בעיקר ויצא לתרבות רעה, כי לא השכיל להבין שיש גם פנימיות, ובפנימיות הדברים הכוונה לאריכות ימים לעולם שכולו טוב וכולו ארוך, שהם החיים הנצחיים והאמיתיים.

'נקה לא ינקה' - מנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינם שבים

וכן מצינו ב"ג מידות של רחמים, שבתורה נאמר (במדבר יד, יח) 'נקה לא ינקה', ועל פי פשוטו הפירוש הוא שישנם עבירות מסוימות שעליהן לא מועיל תשובה והקב"ה אינו מנקה עוונות אלו, אכן על זה באו חז"ל (שבועות טז.) ודרשו שמנקה הוא לשבים ואינו מנקה לשאינם שבים, ולכאורה איך דרשו חז"ל היפך מפשוטו של מקרא, אכן הביאור הוא שלפעמים נגזר על האדם שמן השמים מראים לו כאילו שמרחקים אותו, ואין רוצים לקבל את תשובתו, אכן תפקיד האדם הוא לא להיתפס רק לפשוטו של מקרא שהוא רק חלק הנגלה של התורה, אלא עליו להיות דורש ומבקש גם את פנימיות הדברים על פי הדרש, שאינו מנקה רק לשאינם שבים אבל מנקה הוא לשבים.

אין הדרש סותר את פשוטו של מקרא - כי כאשר האדם שב בתשובה הוא כבריה חדשה ואינו אותו אדם שחטא

והאמת הוא שאין זה סותר את פשוטו של מקרא, כי במעמקי הנפש יש נקודה פנימיות של 'נצה ישראל לא ישרק' (ש"א טו, כט), והיא האהבה המוסתרת בלב כל איש ישראל, אשר בנקודה זו לא חטא האדם ולא פגם מעולם, כי בפנימיות נפשו של האדם הוא מלא אהבה להקב"ה וחפץ ומשתוקק לעשות רצון קונו, וכאשר האדם שב בתשובה בלב שלם מתגלה הנקודה הפנימית שבו, ושוב אין הוא אותו אדם שחטא, כי אם אדם אחר לגמרי, כי אותו אדם שחטא היה רק הלוש הנגלה של האדם, ועתה כאשר שב בתשובה מתגלה הפנימיות שבו שהוא אחר לגמרי, ואם כן אף על פי שבתורה נאמר 'לא ינקה', מכל מקום אין זה אותו אדם שחטא, כי אם אדם אחר לגמרי, כי נתגלה פנימיות לבו הטהור שלא חטא מעולם.

מידת 'לא ינקה' מכוונת למידת 'מימי קדם' המרמז לתשובה שקדמה לעולם

וכידוע בשם הרה"ק בעל 'עטרת צבי' מוידיתושיוב זי"ע שמנין לקחו חז"ל לדרוש דרשה זו שאינו מנקה רק לשאינם שבים אבל מנקה הוא לשבים, ואמר, כי חז"ל השוו את הי"ג מידות של רחמים המפורשים בתורה עם הי"ג מידות המנויים בספר מיכה (סוף.), והמידה הי"ג שבתורה שהוא 'לא ינקה' מכיון כנגד המידה הי"ג שבספר מיכה שהוא 'מימי קדם', והוא מרמז על תשובה, שעליה אמרו חז"ל (פסחים נד.) שקדמה לעולם, ומזה דרשו חז"ל שאף על פי שכתוב 'שלא ינקה', היינו רק לשאינם שבים, אבל מנקה הוא לשבים, המרמז ב'מימי קדם'.

כאשר האדם שב לאלוקיו הוא ממשיך עליו חיות מימי קדם שבהם לא פגם

והיינו שכאשר אדם חטא הוא פגם בימים שלו, שהשתמש בימים שנתן לו הקב"ה לדברים שהם נגד רצונו יתברך שמו, וכאשר האדם שב לאלוקיו מעומק לבבו, הוא זוכה לימי קדם' שהם ימים נעלים ונשגבים יותר שקדמו לעולם, והם ימים נעלים יותר מהימים של העולם הזה, וממשיך מימי קדם ימים חדשים בהם לא פגם מעולם, והרי הוא כבריה חדשה שאינו אותו אדם שחי בימים שבעולם הזה, אלא הוא ממשיך עליו חיות חדשה 'מימי קדם'.

'אחר' טעה שלמד רק את הפשט ולא השכיל לדרוש את הדרש שמנקה לשבים

זה היה טעותו של אחר, כי כיון שהוא למד את התורה רק על פי פשט, ולא העמיק בשאר חלקי התורה, לכן לא הבין ענין זה שמה שמע מאחורי הפרגוד 'שובו בנים שובבים חוץ מאחר', הוא רק כדי לנסותו שלמרות כל זאת ידחוק עצמו לשוב אל ה', ואז הקב"ה יקבל תשובתו, כי כיון ששב בתשובה שוב אינו אותו אדם שחטא אלא אדם אחר לגמרי, כי הוא מקבל חיות חדשה מימי קדם, ואין הוא אותו אדם שעליו הכריזו שאין מקבלים את תשובתו.

ונשמות אני עשיתי: ע"י תשובה נעשים בריה חדשה

טעות של 'אחר' היה שלא האמין שע"י תשובה נעשים כבירה חדשה | יש הנהגה של פשט - ימות החול שהוא בחי' חנוך, ויש הנהגה של סוד - שבת שהוא בחי' אליהו | 'ונקה לא ינקה' - יש לה פשט בחי' חנוך, ויש לה דרש בחי' אליהו | רבי מאיר היה תלמידו של אחר רק בפנימיות בחי' דרש | בפנימיות יש אהבה מסותרת להקב"ה ובנקודה זו לא פגם אדם מעולם

ולכן גם כאשר יצאה בת קול ואמרה, שובו בנים שובבים חוץ מאחר, וכן כאשר התורה אמרה 'ונקה לא ינקה', אסור להתייבש ולהרפות כי ח"ו אבדה תקוה, כי כל זה הוא רק לבוש חיצוני שבאמצעותו

מסתיר הקב"ה את הנהגתו, כי ונקה לא ינקה ע"פ פשט היינו שדיברה תורה כלשון בני אדם שיש פעמים שאינו מנקה, אבל צריכים לדרוש ולהעמיק בפנימיות הדברים, וכפי שדרשו חז"ל שאינו מנקה רק לאינם שבים, אבל מנקה הוא לשבים

וכבחינה זו שמצינו אצל המלאכים שמוסרים את החיות הפנימית שלהם להשי"ת, כן קיימת בחינה שמוסרים את האהבה המוסתרת של אדם שבלב כל אדם מישראל, וכאשר מתעורר אצל האדם מוסתרת זו היא מוכן למסור את נפשו להשי"ת. ומה נפלא הדבר שהמצוה הרצ"ו שבתורה היא מצות 'קידוש השם', וכמו שכתוב בספר החינוך (פרשת אמור מצוה רצו) 'שנצטוונו לקדש את השם, שנאמר (ויקרא כב, לב) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'. והיינו כי כאשר נתגלה ה'תוך' שבבני ישראל הוא האהבה המוסתרת שבלב כל אחד ואחד, אז האדם מוכן למסור את נפשו להשי"ת, וכמו שכתב התניא (פ"ד) 'שאפילו הקל שבקלים יכול למסור נפשו על קדושת ה', ואף אם ח"ו עבר עבירה אין זה אלא שנכנס בו רוח שטות ונדמה לו שבעבירה זו עונדו ביהדותו ואין נשמתו מובדלת מאלוקי ישראל, וגם שוכח אהבתו לה' המוסתרת בלב' וכו'.

מוסרים את חלק החי להקב"ה נשאר רק החלק החיצוני שהוא ה'רמון', ואילו תיבת 'שוב' הוא בני 'מטטרו'ו', דהיינו שכאשר הקב"ה מחזיר את החיות למלאכים יש בהם גם את החלק החיצוני שהוא ה'רמון', וגם את החלק הפנימי שהוא חלק ה'חי'.

כאשר מתגלית האהבה המוסתרת כל איש ישראל מוכן למסור נפשו על קידוש ה'

וכבחינה זו שמצינו אצל המלאכים שמוסרים את החיות הפנימית שלהם להשי"ת, כן קיימת בחינה זו אצל כל איש ישראל, והוא ענין האהבה המוסתרת שבלב כל אדם מישראל, וכאשר מתעורר אצל האדם אהבה מוסתרת זו הוא מוכן למסור את נפשו להשי"ת. ומה נפלא הדבר שהמצוה הרצ"ו שבתורה היא מצות 'קידוש השם', וכמו שכתוב בספר החינוך (פרשת אמור מצוה רצו) 'שנצטוונו לקדש את השם, שנאמר (ויקרא כב, לב) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'. והיינו כי כאשר נתגלה ה'תוך' שבבני ישראל הוא האהבה המוסתרת שבלב כל אחד ואחד, אז האדם מוכן למסור את נפשו להשי"ת, וכמו שכתב התניא (פ"ד) 'שאפילו הקל שבקלים יכול למסור נפשו על קדושת ה', ואף אם ח"ו עבר עבירה אין זה אלא שנכנס בו רוח שטות ונדמה לו שבעבירה זו עונדו ביהדותו ואין נשמתו מובדלת מאלוקי ישראל, וגם שוכח אהבתו לה' המוסתרת בלב' וכו'.

שלשה צמצומים בעולם הגשמי שאין השכל משיגם והנה התניא כתב (כאן) 'כל איש ישראל מוכן ומזומן למסור נפשו על קדושת ה' וכו', והיינו מפני אור ה' המלוכב בנפשם שאינו בבחינת זמן ושעה כלל אלא למעלה מהזמן ושליט ומושל עליו כנודע'.

והיינו כי ישנם שלשה צמצומים בעולם הגשמי שאין השכל יכול להשיג מציאות אחרת מצמצומים אלו, והיינו, עולם, שנה, נפש, כי השכל הגשמי אינו יכול להשיג מציאות של למעלה מהמקום, שדבר לא יתפוס מקום ושלא יהיה תחת צמצום של מקום, וכמו כן אין השכל הגשמי יכול להשיג מציאות של למעלה מהזמן, וכן הוא בנוגע לנפש, שהשכל הגשמי אינו יכול להשיג דבר שאי אפשר להסבירו במילים, והוא הענין 'שילית מחשבת תפיסת ביה כלל' (תיקור"ו ז), שאין השכל הגשמי יכול לצייר לעצמו מציאות כזו שלא ניתן להסביר זאת במילים.

אלוקותו ית"ש הוא למעלה מצמצומים אלו, ולכן מוכן למסור נפשו לה' למעלה מכל הצמצומים

אכן כל אלו הם רק צמצומים בעולם הגשמי, אבל באמת בעולם שכולו טוב וכולו ארוך שהם החיים הנצחיים והאמיתיים, יש מציאות של למעלה מהנפש ולמעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, ואלוקותו יתברך שמו הוא למעלה מצמצומים אלו, והוא למעלה מהנפש ומהמקום ומהזמן, ונשמה שהוא חלק אלוך ממעל אף על פי שהיא לבושה בלבוש גשמי של גוף האדם בעולם הזה, אמנם בשרושה הוא למעלה מצמצומים אלו, והיא למעלה מהזמן, ולכן יכול כל איש ישראל למסור נפשו על קדושת ה' ומבחינת 'אור ה' המלוכב בנפשם שאינו בבחינת זמן ושעה כלל' יכול למסור את נפשו להקב"ה.

שהשירה של שר העולם שהוא חנוך הוא הפסוק (תהלים לו, כה) 'נער הייתי גם וקנתי', וכן אמר שלמה (משלי כב, ו) 'חנוך לנער על פי דרכו', שחנוך הוא בחינה של נער שהוא תחילת העבודה בחלק הפשט.

ונקה לא ינקה: בחי' חנוך [פשט] ובחי' אליהו [דרש]

ואילו אליהו הנביא הוא בחינת פנימיות וסודות התורה, שזהו הענין של 'גילוי אליהו' שמגלה לצדיקים ומגלה להם רזין דאורייתא, והנה בחינת 'ונקה לא ינקה' ישנם אותיות 'קנקן' המרמז לחנוך הוא שר מט"ט, ואילו האותיות הנשארים הם אותיות 'אליהו', ו'אחר' שלמד תורה רק על פי פשט שהוא החלק הנגלה של התורה, נתפס ללבוש החיצוני שהוא חנוך והיה נדמה לו כאילו ישנם ח"ו שני רשויות, ולזה אמר לו רבי, 'אל תסתכל בקנקן' שלא ייתפס רק לחלק החיצוני שהוא חנוך, שגם כאשר נדמה לו כאילו יש רשות נוספת ח"ו, אין זה כי אם לבוש חיצוני שהקב"ה מתלבש בו ומסתיר באמצעותו את הנהגתו, אלא תסתכל 'במה שיש בו' שהוא אליהו שהוא הבחינה של פנימיות וסודות התורה.

ולכן גם כאשר יצאה בת קול ואמרה, שובו בנים שובבים חוץ מאחר, וכן כאשר התורה אמרה 'ונקה לא ינקה', אסור להתייבש ולהרפות כי ח"ו אבדה תקוה, כי כל זה הוא רק לבוש חיצוני שבאמצעותו מסתיר הקב"ה את הנהגתו, כי ונקה לא ינקה ע"פ פשט היינו שדיברה תורה כלשון בני אדם שיש פעמים שאינו מנקה, אבל צריכים לדרוש ולהעמיק בפנימיות הדברים, וכפי שדרשו חז"ל שאינו מנקה רק לאינם שבים, אבל מנקה הוא לשבים, והנה תיבת 'שבים' עולה בגי' כמנין 'נקה לא ינקה' עה"כ, לרמז שגם אם על פי הפשט כתוב שישנם עוונות כאלו שאין הקב"ה מנקה אותם, מכל מקום לשבים הוא מנקה, וכפי שכבר נתבאר לעיל שאין זה סותר את פשוטו של מקרא, כי כיון ששב בתשובה הרי הוא זוכה לימי קדם שקודם בריאת העולם, והרי הוא כקטן שנולד דמי, ואין הוא אותו אדם שחטא, אלא אדם אחר לגמרי.

רבי מאיר 'תוכו אכל' - כי בפנימיות יש האהבה המוסתרת ובנקודה זו לא פגם אדם מעולם

והנה בגמ' חגיגה (שם): איתא שרבי מאיר - שהיה תלמידו של אחר - 'רמון מצא, תוכו אכל וקליפתו זרק', והיינו שרבי מאיר למד תורה מפנימיות נפשו של אחר שם לא פגם החטא, כי בפנימיות נפשו היה בו האהבה המוסתרת שבלב כל איש ישראל, והוא הנקודה הפנימית שבתוך כל אחד ואחד מישראל שם אין החטא פוגם כלל, והנה איתא בספ"ק ברית כהונת עולם (אילו של יצחק פ"א) דהשם המלא של מלאך מט"ט הוא 'מטטרו'ו', ויש בו אותיות 'רמון', והם האותיות החיצוניות של השם, ונשאר אותיות מט"ט שהם האותיות הפנימיות של השם, והם בגי' 'חי', ש'רמון' זה החלק החיצוני, אבל הפנימיות הוא 'חי'.

והיינו מה שכתוב במראה של יחזקאל על המלאכים (א, יד) 'והחיות רצוא ושוב', דהיינו שהמלאכים מוסרים את הפנימיות שלהם שהוא החיות להקב"ה, והקב"ה מחזיר להם חיות זו, והנה תיבת 'רצוא' הוא בגי' 'רמון' עם הכולל, כי כאשר

אחר טעה וחשב שישנם ב' רשויות ח"ו

והנה בגמרא בחגיגה (שם) איתא 'אחר קיצץ בנטיעות, עליו הכתוב אומר (קהלת ה, ה) 'אל תתן את פיך לחטיא את בשרך', מאי היא, חזו מיטטרון דאתיבה ליה רשותא למיתב למיתב זכוותא דישאל וכו', שמא חס ושלום שתי רשויות הן וכו', יצאה בת קול ואמרה, שובו בנים שובבים חוץ מאחר, אמר הואיל ואיטריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפוק ליתנהי בהאי עלמא, נפק אחר לתרבות רעה וכו'.

אחר לא האמין שהשב בתשובה הרי קטן שנולד ונעשה כבירה חדשה ממש

ומבואר מדברי הגמרא שאחר טעה וחשב שיש למלאך מטטרו"ן כח עצמי וישנם ח"ו שני רשויות, ובאמת הכל הוא ענין אחד עם האמור לעיל, כי הנה איתא בתיקוני זוהר (נה) 'ההוא דאתמר ביה 'ונקה לא ינקה', ודא מטטרו"ן עליה אתמר אל תסתכל בקנקן אלא במשה באבות (פ"ד מ"ב) 'אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו, יש קנקן חדש מלא יכן, וישן שאפילו חדש אין בו'. ואילו אחר אומר בתחילת משנה זו 'הלומד ילד למה הוא דומה, לדיו כתובה על נייר חדש, והלומד זקן למה הוא דומה, לדיו כתובה על נייר מחוק'. והיינו שאחר לא האמין בכח התשובה, ולכן אמר שהלומד זקן דומה לדיו כתובה על נייר מחוק, שלא האמין שאדם יכול להיעשות כבירה חדשה ממש, אלא תמיד יישאר עליו רושם החטא.

אם גר שנתגייר קטן שנולד דמי ודאי שכן הוא אצל איש ישראל השב בתשובה

והנה רבי אמר, אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו, כי העיקר הוא הפנימיות, ובפנימיות כל איש ישראל יש אהבה מוסתרת להקב"ה, וכאשר האדם שב לאלוקיו הרי הוא נעשה כבירה חדשה ממש, ואם אמרו חז"ל (יבמות כב, ועוד) 'גר שנתגייר קטן שנולד דמי' למרות כל מה שנפגם נפשו קודם שנתגייר, הרי ודאי שכן הוא ביתר שאת וביתר עז אצל איש ישראל השב בתשובה, כי לא יתכן שהקב"ה יתן מתנה לגוי שמתגייר יותר מאיש ישראל, ואם גר שנתגייר קטן שנולד דמי, ודאי שכן הוא אצל כל איש ישראל השב בתשובה.

חנוך הוא ה'קנקן' והלבוש של הנהגה בימות החול ואיתא בליקוטי ש"ל לארז"ל על המשנה באבות (שם) שחנוך שהוא מלאך מט"ט נקרא בשם 'קנקן', ובימות החול הקב"ה מתלבש בלבוש של חנוך, כי הוא שר העולם, וכל ההשגחה העליונה וההשפעות על כל העולמות הקב"ה משפיע על ידי הלבוש של חנוך, והיינו שהוא הקנקן והכלי החיצוני שבו מלביש הקב"ה את השגחתו בימות החול, וכל זה הוא הכלי והלבוש החיצוני, אכן הפנימיות הוא בחינת אליהו הנביא זכור לטוב, כי חנוך הוא הבחינה של הלבוש החיצוני שהוא חלק הפשט, ובימות החול הנהגת העולם הוא בבחינת 'פשט', והוא בחינה של 'נער', שתחילת העבודה בימי הנערות הוא על דרך הפשט, ולאחר מכן ניתן לעלות ולהעמיק גם בשאר חלקי התורה, ולכן אמרו חז"ל (יבמות טו):

א.

יחוד שמים וארץ במקום המקדש

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולוקני ישראל

(ט, א).

פרשה זו עוסקת בחנוכת המשכן שהוא מקום המקדש הראשון, ובה מרומז יסוד קדושת ירושלים ובית המקדש אשר שם נמשכה קדושת המשכן לדורות. ולכן תיבות 'ויהי ביום' במילואם (ו'ו יו"ד ה"ה יו"ד ב"ית יו"ד ו"ו מ"ם) הם בגי' 'ירושלים', ותיבת 'השמיני' במילואו (ה"ה ש"ן מ"ם יו"ד ו"ו יו"ד) הוא ג"כ בגי' 'ירושלים'. דהיינו דיש כאן שני בחי' ירושלים, והוא לפי שירושלים היא עיר שחוכרה לה יהודי (תהלים קכב, ג), ופירושו חז"ל (תענית ה, א) דהיינו שיש ירושלים של מטה וירושלים של מעלה המכוננות זו נגד זו, ואלו הן שני בחי' בקדושת ירושלים. ועל בית המקדש אמרו חז"ל ג"כ כי ביהמ"ק של מטה מכוון כנגד ביהמ"ק של מעלה (במדבר ד, ג), וכנגדם יש בחי' שני ירושלים.

והענין בזה הוא, כי במקום המקדש נעשה חיבור שמים וארץ, וכרמזו בלשון חז"ל על בצלאל בונה המשכן, שהיה יודע לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ (ברכות נה, א) דהיינו שהיה מחבר ביניהם. וקדושה זו נתיסדה ביום הקמת המשכן, ולכן נרמזו בו שני הבחי' שיש בירושלים. ויום זה היה ראש חודש ניסן, אשר בו צריכים לכוון את הצירוף של שם הו"ו"ה היוצא מראשית תיבות הפסוק 'שמוחו השמים ותגל הארץ (תהלים צו, יא), שהוא בחי' חיבור שמים וארץ שנעשה ביום זה ע"י חינוך המשכן.

ב.

חנוכת המשכן בחי' בריאת שמים וארץ

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולוקני ישראל

(ט, א).

תיבות 'ויהי ביום השמיני' במילואם (ו'ו יו"ד ה"ה יו"ד ב"ית יו"ד ו"ו מ"ם) הם בגי' 'בראשית ברא אלקים' עה"כ. והענין הוא כי באותו יום רבתה השמחה לפני הקב"ה כיום שנבראו בו שמים וארץ (פסליה י), ולכן 'ויהי ביום השמיני' במילואו דהיינו שלימות ומילוי ענין זה היום, הוא בחי' בריאת שמים וארץ הנזכרת במאמר בראשית ברא אלקים.

[ותיבות הנ"ל הם גם בגי' ב' פעמים משה אהרן עה"כ וענין הוא, יתבאר ע"ד הנוכח לעיל (תורה א) כי קדושת המשכן הוא ענין יחוד שמים וארץ, וזה נרמז ג"כ במה שאמרו חז"ל שהוא כיום שנבראו בו 'שמים וארץ'. והנה בסדר הספירות המכוננות כנגד הו' קצוות, נמצא כי 'נצח' הוא צד המעלה' בחי' שמים, ואילו 'הוד' הוא צד המטה' בחי' ארץ (פ"ח שער הולב פ"ו). וא"כ משה ואהרן המכוננים נגד מדות נצח והוד (וה"ק היא רגו). הם בחי' שמים וארץ, ולפי שבחנוכת המשכן נתייחדו השמים והארץ כאחד, נמצא כי היה בחי' התכלות של משה באהרן ואהרן במשה, ולכן זה הפסוק הוא בגי' ב' פעמים משה אהרן].

ג.

חנוכת המשכן ביום השמיני שהוא למעלה מן הטבע

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולוקני ישראל

(ט, א).

הקמת המשכן היתה ביום השמיני דוקא, כי אי' בספה"ק אשר העדה"ז הוא בחי' מספר ז', כמו שנברא בשבעת ימי

בראשית, וכן שנות קיומו וחורבנו הם שבעת אלפי שנה (ר"ה לא). אבל עולם הבא הוא בחי' העולם השמיני שהוא בחי' האלף השמיני בימות עולם, והוא מרומז במנין העולם 'הבא' שהוא ח', וכנגדו באים כל הדברים הנעלים מן הטבע הגשמי במנין ח'.

וענין המשכן ובית המקדש הם בחי' העולם השמיני הנעלה מן העדה"ז, שכן הם בחי' השראת השכינה בעוה"ז כמו בעולמות העליונים [ולכן היו בבית המקדש עשרה ניסים תמידיים (אבות פ"ה מ"ה), כי בו היתה נוהגת הנהגה שלמעלה מעולם הטבע]. ומשום זה היו כל הקרבנות הנקריים בבית המקדש מרוצים רק מיום השמיני והלאה (ויקרא כב, ט), כי היו צריכים להיות בבחי' זו. וזהו טעם חנוכת המשכן ביום השמיני, להורות על קדושת המשכן שלמעלה מן העולם [ולכן גם חנוכת ביהמ"ק הראשון היתה בח' תשרי (מ"א ח, ט), שהוא היום השמיני בשנה].

ולכן גם האנשים שנמנו בפסוק זה רמזים על מספר זה, שכן נזכרו כאן 'משה ואהרן' עם בניו שהם ד', וגם 'וקני ישראל' המורים לכל הפחות על ב' זקנים שהרי 'מיעוט רבים שנים' (וא"פ שהכוונה היתה לשבעים זקנים, אבל ההכרח מלשון הפסוק הוא על ב') הרי ביחד ח' צדיקים להורות על בחי' שמיני. וגם נזכרו כאן שמונה קרבנות (ענל לחטאת ואיל לעולה של אהרן, שעיר עיזים לחטאת ואיל ובש לעולה ושור ואיל לשלמים של כלל ישראל, יחד עם המנחה בלולה בשמן), כי כל חנוכה זו היתה בבחי' שמיני.

והנה על בית המקדש כתוב (מ"א ט, ג) והיו עיני וליבי שם כל הימים, שהיו בו בחי' עין ה' ולבו כביכול. ולפי המבואר שבית המקדש הוא בחי' שמיני, יש לרמז על כך בחנוכת המשכן באופן זה. כי ח' פעמים עין (אלף טו) הוא בגי' 'נדב אביהוא אלעזר איתמר', ואילו ח' פעמים לב הוא בגי' 'אהרן', ונמצא כי חינוך המשכן ע"י אהרן ובניו רמזו על בחי' 'והיו עיני ולבי שם' בהכפלת ח' ע"פ מדרגת בית המקדש.

[אכן נדב ואביהוא נפטרו באותו פרק, ונמצא כי נחסר ממנין ח' פעמים עין. והיינו כי עין הוא בגי' ה' פעמים חו"ו"ה הרומז על ח' חסדים, וכאשר נפטרו נדב ואביהוא היתה התגברות מדת הדין, ולכן נחסר מנין ח' פעמים עין. ותמורת זאת נשארו אלעזר ואיתמר לבדם, שהם בגי' ח' פעמים ק"ב, אשר הוא מספר הרומז על מדת הדין כטעם ק"ב צירופי שם אלקים כדאי' באריה"ק (ע"ה ש"ד פ"ו)].

ד.

חוק הפרה אדומה בבחי' ספירת החכמה

לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש (ויצרות לשבת פרה)

יש להבין מה זאת שנכללו כאן שני הפכים בנושא אחד, ואם הפרה מיועדת לטהרה איך היא יכולה לגרום טומאה כלל.

אלא י"ל דהנה הפרה באה לטהר מטומאות מת [שהיא הטומאה הגדולה ביותר, ונחשבת ראש לכל הטומאות], ועליה נאמר (איוב ד, כא) ימותו ולא בחכמה, דהיינו שהמיתה היא בחי' הסתלקות החכמה. והיינו לפי שנאמר (קהלת ג, יג) החכמה תחיה בעליה, אשר החכמה היא בחי' חיים וגם בגי' 'חכם', ולכן המיתה נחשבת להסתלקות החכמה. וא"כ הטהרה מטומאות המת היא ע"י המשכת אור החכמה המשפיעה חיות, ובוה נתקן פגם המיתה.

וזהו סיבת מה שלא קיבלנו את טעם מצות פרה אדומה, כי החכמה היא בחי' המושכלות הראשונות שהם הנחות

פשוטות של המציאות ע"פ שכל בלי טעמים [ולכן חכמה נוט' כח מה, שהוא הכח להשיג את עצם המציאות], ואילו הטעמים לכל דבר הם כבר בחי' ספירת הבינה. ולכן מצות פרה אדומה שהיא בחי' חכמה, היא נעלית מהשגת הטעמים.

והנה ספירת החכמה נחשבת בפשוטות להתחלת מנין הספירות [וכן נראה בפשוטות מלשון הספר יצירה], אכן ידוע ע"פ זוה"ק כי בפנימיות הדברים נחשבת ספירת הכתר להתחלת הספירות. וטעם הדבר בפשוטות הוא, כי החכמה היא ענין הנחות היסוד אשר עליהם מיוסדת כל הבריאה, ולכן בפשוטות הרי היא נחשבת לראשית המציאות [וכן תרגם הירושלמי על 'בראשית' דהיינו 'בכחמתא']. אכן בפנימיות הדברים אין היא נחשבת לראשית האמיתית, לפי שכל הנחות אלו אינן מוכרחות מצד עצמן כלל, אלא הן תלויות במה שכך עלה ברצון השי"ת בבריאת העולם. וא"כ אין החכמה הראשית של המציאות, אלא ספירת הכתר שהיא בחי' הרצון העליון היא הראשית האמיתית.

ובזה נבחנת החכמה האמיתית מן הקלי' הסובבת אותה, כי חכמה הקשורה ומיוחדת אל הביטול לרצון העליון הרי היא חכמה של קדושה, אבל אם מתייחסים אל החכמה כדבר העומד לעצמו בלי ביטול אל הרצון העליון ח"ו, הרי היא חכמה של חול כחכמת יון וכדו' אשר הן היפך הקדושה. וא"כ מה שנתבאר כי ענין החכמה הוא בחי' חיות וטהרה, הוא רק בחכמה של קדושה המיוחדת בשורש החיות שהוא הרצון העליון [ולכן 'תטהרו' הוא בגי' 'כתר' כידוע]. ואילו החכמה של חול היא ממש ההיפך מזה, ואדרבה היא הגורמת טומאה והעדר החיות, שהרי היא מפסיקה את ראשית המציאות מהשפעת החיות האמיתית של רצון העליון. ולכן היוונים טימאו את כל השמנים שבהיכל (שבת כא), כי שמן הוא בחי' חכמה כידוע (פחות פה), והיוונים בחכמת החול שלהם טימאו את החכמה וניתקוה משורשה.

וענין הפרה אדומה היא המשכת החיות ע"י בחי' חכמה כנ"ל, ולכן יש בה שני הפכים אלו של 'לטהר טמאים ולטמא טהורים'. כי החכמה תלויה ועומדת אם מקבלים אותה כמנון, כי אילו ימשיכוה באופן הראוי עם ביטול אל הרצון העליון בבחי' החכמה מאין תמצא (איוב כה, יג), הרי היא ממש שורש החיות והחכמה תחיה בעליה כנ"ל. אבל אם נוטלים אותה בעצמה בלי הביטול אל הרצון העליון, הרי היא שורש הפירוד והטומאה ח"ו. [וכך אי' בספה"ק חובות הלבבות (שער יחוד המעשה פרק ה) כ"י החכמה כשמהגיגים אותה על דרכה, תהיה רפואה לכל מודה. וכשנוטים בה מנתיבתה, תהיה מודה כולל שאין לו רפואה ולא ארוכה"]. ולכן מציעו ביוונים (ב"ר ג, ד) שאמרו 'כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל ח"ו, דהיינו שלקחו את ענין הפרה אדומה בעצמה שהיא בחי' חכמה כנ"ל, והפכה ל'קרן השור' שאין לו ביטול להקב"ה ח"ו.

ועל כך אמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ג, טג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ופירושו חז"ל (יובא יד) שזה עולה על פרשת פרה אדומה, והיינו שביקש שהמע"ה להשיג את טעמי פרה ולא נתגלו לו. כי אכן סוד הפרה הוא בחי' ספירת החכמה, אבל היא צריכה להיות בביטול גמור לרצון העליון, ואילו כאשר 'אמרתי אחכמה' שלפי רום מדרגתו היה נחשב לו כחסרון קצת בענין הביטול, אי התגלה לו כי היא 'רחוקה', וא"א להשיגה, כי היא תלויה אך ורק בחכמה התלויה ובטלה אל הכתר הוא הרצון העליון.

ולאחיו יאמר חזק: די געוואלדיגע תועלת פון 'חברים' אין עבודת ה'

א. מיט אביסל שכל קען מען איבערקומען אלע נסיונות

אמאל האט מען געקענט גרינגער דינען דעם רבוש"ע | היינט איז מלחמה צייטן | דער יצר הרע שיסט אויס זיינע לעצטע קוילן איידער משיח קומט | מען מוז נוצן מלחמה טאקטיקן | פארשטיין צו די טאקטיקן פונעם יצר הרע | זיין טאקטיק איז 'בלבול הדעת' | א דוגמא פון דער אדווערטייזמענט אויף ציגארעטלעך | דער יצר הרע בלאזט אויף א זאך | אביסל ישוב הדעת און אלע נסיונות ווערן 'אין ואפס'

ב. הלווא הוא אביך: דער אויבערשטער איז דאך דיין טאטע!

אסאך בחורים פאלן ארויס פון אידישקייט ווייל זיי זענען נישט צופרידן מיט זייערע עלטערן | א טאטע קען אמאל זיין מלא סתירות | די אידישקייט וואס ער גיבט אים איבער קען זיין פול מיט פרעשור און אנגעצויגנקייט איבער זיינע כוחות | דער בחור פלאצט און פאלט ארויס | דער יצר הרע האט דא געארבעט מיט א תחבולה פון מישן א טאָפּ | כך הוא דרכו של יצר הרע | אויב מען האלט נישט קאפּ - זעט עס נאך אויס גלייך און ריכטיג

ג. האספו: היינטיגע צייטן איז זייער וויכטיג אז די ביסל עובדי ה' זאלן זיך צאמנעמען

אין אונזערע פלעצער פלעגט מען נישט מאכן אן עסק צו זיצן חסידים צוזאמען און רעדן עבודת ה' | אין די רוסישע פלעצער פלעגט עס יא זיין איינגעפירט | דער חילוק איז אינעם דרך ההשפעה | די רוסישע רבי'ס פלעגן משפיע זיין העכערע השגות און דרכי העבודה פאר פשוט'ע אינגעלייט - ביז זיי זענען אויסגעשטיגן | אינעם חדר פון ר"ר אלימלך האט מען נישט געהאלטן דערפון | מען האט חושש געווען פאר גאווה און ישות | מען האט גערעדט באופן כללי און משפיע געווען גשמיות מיט רוחניות פאר אלע גלייך | בלויז די אידן וואס האבן אמת'דיג געזוכט עבודת ה' זענען אנגעקומען צו מדרגות | מען האט געמוזט צוברעכן מחיצות און זיך צושארן צום רבי'ן | די וואס זענען אנגעקומען זענען געווארן צדיקים און מנהיגי העדה | היינטיגע צייטן איז א שעת מלחמה און מען מוז זיך ראטעווען מיטן כח הרבים | א חבורה גיבט א געוואלדיגן חיזוק אז מען איז נישט אליינס | א חבורה מאכט אז עבודת ה' איז א פאקט וואס גייט אן עד היום הזה | זיך לערנען פון די ביזנעס וועלט | זיך שטארקן אויף דער פוילקייט דערין

א.

מיט אביסל שכל קען מען איבערקומען אלע נסיונות

נקודות:

היינטיגע צייטן קען ווערן אנגערופן 'מלחמה צייטן', עס זענען נישט קיין פשוט'ע זמנים ווען עס הערשט אן רואיגקייט און מען קען דינען דעם רבונו של עולם מיט א פשוט'ן מהלך פון לערנען און דאווענען, נאר מען מוז זיך אסאך באנוצן מיטן כח פון 'תחבולות'

דער שליסל פון אלע תחבולות היצר - פארדרייען א קאפּ

בכלליות דארף מען צו וויסן איין גרויסן כלל, צו פארשטיין בכלליות וויאזוי די אלע תחבולות היצר ארבעטן. דער 'צד השוה' פון אלע תחבולות היצר איז: "בלבולים" - צומישטקייט. דער יצר הרע ארבעט גאר שטארק צו מאכן א מיש-מאש פון פארשידענע זאכן - וואס באמת האבן נישט קיין שייכות איינס צום אנדערן - און אזוי מאכט ער אז דער מענטש זאל ווערן צוטומלט. ער נעמט אזעלכע זאכן וואס אינאמת'ן וואלט עס בכלל נישט געדארפט זיין קיין נסיון - און ער בלאזט אויף א נסיון. ער נעמט פשוט זאכן, וואס ווען א מענטש איז אביסל נישטער מיט א 'שוב הדעת' - ווייסט ער אז די זאכן זענען שטותים און נארישקייטן - און ער מאכט א גאנצער 'מצב' און 'פראפאגאנדע' דערפון, ביז דער קאפּ פונעם מענטש ווערט פארדרייט, עס ווערט אים א נסיון און ער פאלט אונטער דעם. אין איין ווארט: דער יצר הרע איז א מומחה אין פארדרייען א קאפּ. און ווען א מענטש ווייסט דעם כלל, ווייסט ער זיך צו באהיטן פון 'צומישטקייט'! ער ווייסט אז יעדע זאך דארף מען דורכטראכטן רואיג און געלאסן.

דער קונץ פון אדווערטייזמענט - אויפבלאזן א זאך

צו פארשטיין וויאזוי דער יצר הרע ארבעט, קען מען נעמען א דוגמא פון דער היינטיגער וועלט פון פראפעגאנדע און אדווערטייזמענט (פרסומת). ווען מען גייט אין גאס און מען באגעגנט א שילד פון אן אדווערטייזמענט, איז נישט פשט

פיינט, אים אטאקירן פון באהאלטענע פלעצער און אים איבערראשן פון פארשידענע פראנטן וואס ער האט זיך נישט גערישט דערויף וכדומה, וואס דורכדעם וועט ער זיך נישט קענען קעגנשטעלן און מוזן אויפגעבן.

ארויסהאבן די תחבולות היצר כדי זיך אויסצוהיטן דערפון

די זעלבע זאך איז אין עבודת ה'. עס איז פארהאן איין ענין פון אויסרעכענען די תחבולות וואס דער יצר הרע וועט טון; ווי מיר האבן שוין אויסגערעכנט (אין די פריערדיגע גליונות) געוויסע דוגמאות דערצו, ווי דער ענין פון 'איש' וואס דער יצר הרע ברענגט אריין, 'חלישות הדעת' פון שוואכע דורות אדער שוואכע צייטן, די הסתה נאכצולאזן פון 'זיין עיקר' נקודה אין עבודת ה' און נאך. אזוי אויך וועט מען שפעטער אויסרעכענען נאך ענינים פון תחבולות וואס דער יצר הרע קען אונטערלייגן פאר אן עובד ה'.

אויסטראכטן אייגענע תחבולות צו באזיגן דעם יצר הרע

דערנאך איז פארהאן דער צווייטער ענין, אז א מענטש דארף אטאקירן דעם יצר הרע מיט אייגענע תחבולות - וועלכע שטופן אוועק דעם יצר הרע; ווי מען האט שוין געגעבן עטליכע דוגמאות דערויף, ווי למשל, דער ענין פון מאכן א פלוצים'דיגער טויש 'מאפילה לאורה', לעבן מיט דער געפיל פון 'היום קצר', נישט אפשטופן א מצוה אויף שפעטער, זיך נעמען א פרעשור פון א חברותא, זיך נעמען א פרעשור פון א פארהערער, מחשיב זיין יעדע קלייניקייט וכדומה.

קול מלחמה במחנה - היינטיגע צייטן מוז מען נוצן תכסיסי מלחמה

מען שטייט היינט בפשטות אין 'דורו של משיח', א דור וואס איז 'סוף כל הדורות' און מען האלט שוין ביי די לעצטע מינוטן פון גלות, דערפאר איז דער יצר הרע זיך מתגבר מיט אלע כוחות שבעולם מרבה צו זיין 'רע' אויף דער וועלט - כדי צו מעכב זיין ביאת המשיח. דאס הייסט, אז היינטיגע צייטן קען ווערן אנגערופן 'מלחמה צייטן', עס זענען נישט קיין פשוט'ע זמנים ווען עס הערשט א רואיגקייט און מען קען דינען דעם רבונו של עולם מיט א פשוט'ן מהלך פון לערנען און דאווענען, נאר מען מוז זיך אסאך באנוצן מיטן כח פון 'תחבולות'; ווי דער פסוק זאגט (משלי כד, 1): "בְּתַחבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ מִלְחָמָה" - אין א מצב פון מלחמה מוז מען נוצן דעם קאפּ און אויספלאנירן תחבולות און תכסיסי מלחמה.

וויאזוי ארבעט א מלחמה צווישן צוויי לענדער?!

דער ענין פון תחבולות איז כולל אין זיך צוויי חלקים: ערשטנס, פארשטיין דעם שונא'ס תחבולות; ווי מען זעט ביי א מלחמה צווישן צוויי לענדער, אז יעדעס לאנד איז פארנומען אפצולערנען די סטראטעגיע פונעם פיינט, מען פרובירט צו פארשטיין אלע תחבולות פונעם שונא, וויאזוי ער וועט אריינקומען און וואס ער וועט אלץ טון. און לויט דעם שטעלט מען אוועק דעם פלאן פון זיך באשיצן און צושטערן די אלע תחבולות פונעם פיינט. דערנאך איז פארהאן דער צווייטער ענין, צו האבן אייגענע תחבולות, אונטערצושטעלן מכשולות פאר דעם

דער יצר הרע נעמט אזעלכע זאכן וואס אינ'אמת'ן וואלט עס בכלל נישט געדארפט זיין קיין נסיון - און ער בלאזט אויף א נסיון. ער נעמט פשוט זאכן, וואס ווען א מענטש איז אביסל ניכטער מיט א 'שוב הדעת' - ווייסט ער אז די זאכן זענען שטותים און נארישקייטן - און ער מאכט א גאנצער 'מצב' און 'פראפאגאנדע' דערפון, ביז דער קאפ פונעם מענטש ווערט פארדרייט

אינעם חדר פונעם הייליגן רבין רבי אלימלך זי"ע האט מען געלייגט א שטארקן דגוש אויף 'אמת' און 'ריינקייט'. מען האט געהאלטן אז די ערגסטע זאך אין עבודת ה' איז 'תערובות טוב ורע' - אז מען דינט דעם רבונן של עולם און מען מיינט 'פניות' און 'ישות'

אז איינער האט סתם אראפגעשריבן די אמת'ע מעלות פון דעם און דעם פראדוקט, נאר עס ליגט אונטער דעם א גאנצע חכמה וואס מענטשן לערנען זיך דערויף וויאזוי אראפצולייגן א זאך אז עס זאל ציען מענטשן. די גאנצע חכמה פון אדווערטייזמענט איז, אויפצובלאזן א גאנצן באלאן פון גארנישט... מען נעמט ממש א 'שטות' און מען שטעלט אהער א גאנצע שפיל (תצוגה) וואס דורכדעם קען מען מאכן א 'ש מאין' - א זאך וואס איז גארנישט ווערד, עס האט נישט קיין יסוד און קיינער וואלט דאס נישט געקויפט - קען מען מאכן דורך אדווערטייזמענט אז יעדער זאל לויפן און עס קויפן.

די שעדליכקייט פון רייכערן איז מפורסם
מען קען נעמען א דוגמא פון די אדווערטייזמענט אויף ציגארעטלעך. אין דער מעדיצינישער וועלט ווייסט מען פאר א פאקט, אז רייכערן שעדיגט פאר די לונגען און עס איז זייער נישט געזונט. און היינט צוטאג שטייט אפילו אויפגעשריבן אויף יעדע פושקע ציגארעטלעך: "רייכערן ברענגט טויטליכע קרענק". און דאס איז שוין געקומען טראץ דעם שרעקליכן פרעשור וואס די ציגארעטלעך קאמפאניס - וועלכע זענען גרויסע קאמפאניס - האבן געלייגט אויף דער רעגירונג נישט מפרסם צו זיין אז רייכערן איז א סכנה. און דאך האבן זיי נישט מצליח געווען דערמיט, ווייל די מעדעצינישע וועלט האט אזוי קלאר אויפגעוויזן - מיט אפענע ראיות אין וואס מען קען נישט האבן קיין שום ספק - אז עס איז א סכנה און עס קען אפילו ברענגען יענע מחלה לא עלינו, אז מען האט זיך שוין נישט געקענט שלאגן מיט דעם און מען האט געמוזט ארויסשרייבן מיט אותיות בולטות: "זאלסטו וויסן אז די געזונטהייט אפטיילונג האט פעסט געשטעלט אז רייכערן איז נישט געזונט און עס קען ברענגען יענע מחלה."

דער עולם קויפט עס נאכאלץ צוליב דעם אדווערטייזמענט

וואס טוט די קאמפאני אז מען זאל ווייטער קויפן ציגארעטלעך? זיי אינוועסטירן געלט אין אדווערטייזמענטס! מען נעמט אויף א גראפיקער און יענער מאלט אויס א הערליכע בילד וואו מען זעט ווי א גוי זיצט זיך אנגעלאנט און רייכערט א ציגארעטל, ער זיצט זיך מיט אזא אויפגעריסענעם שמייכל און מיטן גאנצן חוצפה'דיגן געשטעל - וואס דער 'עולם גולם' האט דאס זייער ליב צו זען, און פון אונטער אים זעט מען שיינע ביימער, גראז און בלומען, פון אויבן זעט מען א קלארע בלויע הימל מיט א שטארקן זון וואס שיינט און באלייכט דעם גאנצן בילד. און דאס איז די גאנצע אדווערטייזמענט! מען דארף שוין נישט צושרייבן מער קיין איין ווארט.

די אדווערטייזמענט דארף נישטאמאל שטימען - עס דארף נאר מאכן א 'מצב'

ווען מען טראכט ווען לאגיש, וואלט מען געזאגט: א מענטש זעט דאך דא צוויי זאכן, פון איין זייט זעט ער אז רייכערן איז א סכנה פאר זיין לעבן! אויב ער וועט רייכערן אסאך - קען ער שטארבן! פון דער אנדערער זייט זעט ער א בילד פון א מגוש'דיגער גוי וואס רייכערט א ציגארעטל ארומגענומען מיט גראז און ביימער. נו, לאגיש גערעדט, וואס דארף א מענטש ארויסנעמען פון דעם?! די מסקנא דארף זיין אז מען זאל יא רייכערן אדער מען זאל נישט רייכערן?! פארשטייט דאך יעדער נארמאלער מענטש אז די מסקנא דארף זיין אז מען זאל נישט רייכערן! ווייל עס איז דאך בכלל נישטא דא קיין צוויי צדדים, עס איז נאר בלויז דא איין צד אז רייכערן וועט מיר נישט ברענגען קיין שום גוטס נאר דאס פארקרעט! פארוואס זאל איך יא רייכערן? ווייל דער זון שיינט, די

ב.

הלוא הוא אביך: דער אויבערשטער איז דאך דיין טאטע!

תורה טויג דאך יא! דיין טאטע איז נישט דער בעל הבית אויף דער תורה אפילו אויב דו ביסט אנגעווייטאגט אויף דיין טאטע, האסטו נישט קיין שום רעכט און קיין שום תירוץ אפצולאזן אידישקייט צוליב דעם!"

די תחבולה פון 'מיש-מאש' - מאכן איין קוגל פון אלע פראבלעמען

דער אמת זאגט: עס איז נישטא קיין שום איד וואס איז פטור פון תורה און מצוות - צוליב סיי וועלכע שוועריקייט עס זאל נאר נישט זיין! אבער אזוי ארבעט דער מהלך פונעם יצר הרע, ער איז מקשר איין זאך מיט א צווייטע זאך - וואס באמת האט דאס גארנישט קיין שייכות מיט יענץ, ער דרייט אָן א גאנצן שפיל, ביז עס ווערט א צומישעניש און א מצב, יעדער ווערט צוטומלט, מען נוצט נישט דעם גלייכן קאפ, עס ווערט א נסיון און מען פאלט דורך מיט א כלומר'שטע 'הוראת היתר'. דעריבער דארף מען וויסן זיך נישט צו לאזן פון אים, מען דארף זיין גענוג טיכטיג אויפצוכאפן זיינע תחבולות און זיך נישט לאזן אריינציען אין קיין צוטומלקייט, נאר בלייבן אייביג מיט א ישוב הדעת און דורכטראכטן יעדע זאך מיט א ריכטיגן לאגישן שכל.

נאר, ער מוז נישט לערנען און דאווענען - נאר דער זון מוז אלעס. פארשטייט זיך אליינס, אז דאס קינד באקומט א קרומער בליק אויף גאנץ אידישקייט און אויף דער גאנצער תורה. עס איז א רחמנות וואספארא שלעכטער טעם ער שפירט אין א מצוה און אין א דאווענען.

עס איז נישט קיין תירוץ אפצולאזן אידישקייט

אויבאויף קוקט עס טאקע אויס ווי א נאטורליכער פראבלעם. אבער מען כאפט נישט אז די גאנצע זאך איז אן אונטערגעשטעלטער טאקטיק פונעם יצר הרע - וואס ער האט געמאכט דא א גאנצן פלאן פון פארדרייען א קאפ און איינרעדן יעדן איינעם אז דער בחור איז פטור פון עבודת ה' וויבאלד ער איז צומישט. אבער אינ'אמת'ן, ווען מען צעלייגט עס אביסל לאגיש, זעט מען אז דער גאנצער חשבון הייבט נישט אָן צו שטימען. מען זאל פרעגן דעם בחור: "ריכטיג טאקע אז דיין טאטע טויג נישט, אבער וואס האט איינס מיטן צווייטן?! די תורה איז נישט דיין טאטנס' קנין - די תורה האט דער רבונן של עולם געגעבן פאר דיר דירעקט! דיין טאטע טויג אפשר נישט, אבער די

דער פראבלעם פון ארויסגעפאלענע בחורים
מען וועט אויסשמועסן א דוגמא פון א תחבולה פונעם יצר הרע - וועלכע איז אויך געבויעט אויף א טומל און צומישעניש - וואס דאס איז זייער א פארשפרייטע תחבולה היינט. מען קען זאגן אז דאס איז מן הסתם דער מהלך וויאזוי דער יצר הרע ארבעט אויף רוב פראבלעמאטישע בחורים.

דער קרומער חינוך פון איינער וואס איז ליידיג פון יראת שמים

פארהאן היינט ליידער טאטעס וואס פירן זיך נישט אויף ווי עס דארף צו זיין, זיי זענען אמאל א 'מלאך' און אמאל א 'גלח', זיי האבן נישט קיין שום ערנסטקייט אין אידישקייט, און זענען פול מיט סתירות. זעלבסט פארשטענדליך אז זיי געבן נישט איבער פאר זייערע קינדער קיין ריכטיגער 'מהלך החיים'. אודא איז ער זייער שטרענג צו זיין זון, ווי דער דרך פון די סארט מענטשן, דער זון מוז שטיין א גאנצן דאווענען אויף איין פלאץ, נישט ארויסקוקן פון סידור און אינזין האבן יעדעס ווארט, ער מוז לערנען פלייסיג, זיך פארהערן און זיין דער בעסטער אין קלאס. אבער דער טאטע אליינס מעג טון וואס ער וויל

האספו: היינטיגע צייטן איז זייער וויכטיג אז די ביסל עובדי ה' זאלן זיך צאמנעמען

אינעם היינטיגן דור וואס דער יצר הרע ארבעט מיט אזא שטארקייט, עס איז דא א גאנצע וועלט מיט אזעלכע נסיונות און די עובדי ה' זענען אזוי ווייניג – אז מען קען ממש פארלוירן ווערן און מיואש ווערן, איז א גרויסע עצה און תחבולה קעגן דעם יצר הרע אז די עובדי ה' זאלן זיך צוזאמקומען

אלץ וואס מען האט גערעדט פריער ביי דער חבורה – איז שוין אונטערן באוואוסטזיין און זיין גאנצער קאפ טראכט שוין דערפון און ער טוט שוין דערין און ארבעט אויף דעם. ווייל עס איז געווארן א 'זאך'! עס איז געווארן א זאך וואס מען רעדט דערפון און עס איז נוגע בזמן הזה!

פלעגט טאקע באהאלטענערהייט 'בינו לבינו' משפיע זיין אויף אים ביחידות, אים האט ער יא מדרך געווען מיט קלארע דברי הדרכה און אים געגעבן פון זיינע מדרגות. אבער אלעס האט זיך געוואנדן אינעם תלמיד, דער תלמיד האט קודם זיך געמוזט אליינס מאכען מקרב זיין, ער האט געמוזט אליינס צוברעכן אסאך מחיצות ביז ער איז אנגעקומען וואו מען דארף אנקומען. און אט די יחידים זענען טאקע אנגעקומען צו ווערן די ריכטיגע בעלי מדרגה. עס איז טאקע נישט געווען אזויפיל בני עליה - ווי ביי די רוסישע פלעצער, אבער די עטליכע יחידים וועלכע זענען אויסגעשטיגן אין די פלעצער, זענען געווארן אמת'דיגע צדיקים מיט א געוואלדיגן ריינקייט לשם שמים, בעלי רוח הקודש און בעלי מדרגות - און פילע זענען אליינס געווארן רבי'ס.

כרוב דברים לא יחדל פשע

מיט דער הקדמה פארשטייט מען אויך די סיבה פארוואס אין די גאליציאנע חסידות'ן פלעגט נישט זיין אזוי איינגעפירט זיך צוזאמנעמען אין א חבורה - די פאָר יחידים סגולה צוזאמען און זיצן און זיך דורכרעדן אין עבודת ה' - ווי אין די רוסישע חסידות'ן. ווייל זיי האבן געהאלטן אז ווען מען רעדט צופיל מיט חברים, קען דאס אמאל שאדטן פאר די אמת'ע שפלות און ריינקייט. אן עובד ה' דארף זיין מער 'בהצנע לכת' און 'בינו לבין קונו', ווען עס קומט צו העכערע מדרגות - מוז עס זיין זייער באהאלטן; ווי דער דגל זאגט אויפן פסוק (שמות לז, א): "וְאִישׁ לֹא יֵעָלֶה עִמָּךְ" - אז ווען מען גייט ארויף אויפן בארג, דארף מען גיין בהתבודדות אליין בינו לבין קונו, מען דארף זיך אויסארבעטן בהצנע לכת. ווייל באהאלטענע מדרגות - באלאנגט צו זיין באהאלטן, און אז מען זיצט מיט חברים און מען שמועסט אויס אפן אזעלכע ענינים, ווערט דאס אביסל מגושם און עס קען שאדטן פאר דער איידלקייט דערפון. אודאי האט זיך געמאכט אמאל, אז א געוויסער תלמיד האט יא געהאט א גוטער חבר נאמן וואס ער האט געארבעט צוזאמען מיט אים, עס איז נישט געווען ממש קיין כלל אין דעם, אבער מען האט דאס זיכער נישט אוועקגעשטעלט אלס אן עיקר אינעם 'סדר העבודה'.

היינטיגע דורות איז כולי עלמא מודי אז מען דארף זיך צוזאמקומען בחבורה

נישט יעדער דור איז גלייך, יעדער דור האט זיך זיינע ענינים און זיינע דרכים. אינעם היינטיגן דור וואס דער יצר הרע ארבעט מיט אזא שטארקייט, עס איז דא א גאנצע וועלט מיט אזעלכע נסיונות און די עובדי ה' זענען אזוי ווייניג - אז מען קען ממש פארלוירן ווערן און מיואש ווערן, איז א גרויסע עצה און תחבולה קעגן דעם יצר הרע אז די עובדי ה' זאלן זיך צוזאמקומען; ווי מען זעט אין נביא ווען ער רעדט פונעם דור האחרון זאגט ער (מלאכי ג, טז): "אֲז נִדְבְרוּ יְרֵאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ". אינעם היינטיגן דור איז א גרויסע תועלת אז עס זאל זיין 'נדברו יראי ה' איש אל רעהו' - פון צייט צו צייט קומען זיך צוזאם חברים און מען שמועסט אין עבודת ה', מען שמועסט דורך א חסיד'ישע בחינה און מען איז זיך מחזק אינאיינעם. אויף דעם איז געזאגט

אדער גאר הויך - פון זייערע מדרגות, אדער גאר פשוט'ע דברי מוסר און דברי מליצה אויף כלל ישראל. די השפעה פון די גאליציאנע רבי'ס צו זייער עולם, איז געווען מער 'בדרך כלל', זיי האבן נישט געארבעט מיט יעדן אינגערמאן עקסטער, נאר זיי האבן משפיע געווען פונקט ווי א רב איז משפיע צו זיין קהלה, מען איז מעורר צו דאווענען און לערנען און טון גוטע זאכן. די רבי'ס האבן נישט אפירגעהאלטן א אינגערמאן: "פארוואס ביזטו נישט א בן עליה?!", מען איז אים נישט דערגאנגען די יארן: "פארוואס ביסטו נאך אזוי שטארק צוגעבינדן צו תאות אכילה?!", דער נוסח איז מער געווען: "אלע אידן זענען גוט און אלע אידן זענען וואויל!". מען האט גענומען קוויטלעך און משפיע געווען השפעות טובות בגשמיות, מען האט געזען אז זיי זאלן האבן 'אמונת צדיקים' און מען האט אריינגעשיינט אין זיי א חסיד'שקייט און א ווארעמקייט צי דורכן פירן טיש, צי דורכן דאווענען פארן עמוד אדער תורה זאגן.

ביי אונז איז געווען דער עיקר: די ריינקייט לשם שמים

דער עיקר סיבה פארוואס די גאליציאנע רבי'ס זענען געגאנגען מיט דעם מהלך - און נישט מיטן מהלך פון די רוסישע רבי'ס - איז געווען, ווייל זיי זענען אלע געווען פונעם חדר פונעם הייליגן רבי'ן רבי אלימלך ז"ע, וואס דארט האט מען געלייגט א שטארקן גדוש אויף 'אמת' און ריינקייט. מען האט געהאלטן אז די ערגסטע זאך אין עבודת ה' איז 'תערובות טוב ורע' - אז מען דינט דעם רבונו של עולם און מען מיינט 'פניות' און 'שות'. זיי האבן געהאלטן פון 'אדער - אדער'. דאס הייסט, אדער ביזטו אינגאנצן פארן אויבערשטן, בלתי לה' לבד, דו גיבסט זיך אינגאנצן אוועק און דו מיינסט גארנישט דיר, אדער ביסטו בכלל נישט אין דער סוגיא! צו זיין א גאנצער 'עובד', א גאנצער 'שאץ מאץ', א גרויסע דאווענער און לערנער - און עס זאל נישט זיין אינגאנצן אמת'דיג פונעם נקודה שבלב, עס זאל נישט צוגיין מיטן גאנצן שפלות און הכנעה ווי עס דארף צו זיין - ברענגט נאר אן פראבלעמען! פון אזעלכע סארט עובדים ליידיט מען זיך שפעטער אָן, זיי פארדרייען אלעס און נעמען אוועק דעם גאנצן ריינקייט און פנימיות'דיגן אינהאלט פון חסידות; ווי דער פסוק זאגט (קהלת א, א): "וּבְיָמֵי מֶתְ וְיָאִישׁ יִבְעֵי שִׁמְן וְרוּחָהּ". דעריבער האט מען נישט גורס געווען דעם וועג צו נעמען סתם א אינגערמאן און אים 'מאכן א בן עליה', נאר מען האט געזאגט: "אדער ביזטו א ריכטיגער צדיק, און אויב נישט אזאסטו זיין סתם א פייער חסיד'שער איד, א וואוילער באלעבאס וואס פירט זיך ערליך און איז דבוק צו צדיקים".

די ריכטיגע עובדי ה' האבן זיך אליינס צוגעשארט צו די רבי'ס

אינעם חדר פונעם רבי'ן רבי אלימלך'ס תלמידים האט מען געהאלטן, אז די יחידים וואס האבן א העכערע נשמה מיט א שטארקן רצון צום אמת - וועלכע קענען זיך אויסארבעטן און ווערן צדיקים - זיי וועלן זיך שוין אליינס מקרב זיין צום רבי'ן און זוכן מקבל צו זיין פון אים זיין פנימיות'דיגער אור. און דער רבי

די תחבולה פון ארבעטן מיט א 'כח הרבים' מען וועט אויסשמועסן א תחבולה פון אונזער זייט, וואס מיר דארפן אונטערשטעלן קעגן דעם פיינט - צו קענען באזיגן דעם יצר הרע, דאס איז דער ענין פון א 'כח הרבים'. ווייל עס איז זייער שווער פאר א מענטש צו ארבעטן איינער אליין, עס איז נישט גרינג צו זיין אליין אויף דער וועלט און אליין מנצח זיין דעם מלחמה. בפרט אין דער היינטיגער וועלט וואו עס איז פארהאן אזויפיל נסיונות, איז נאך אסאך שווערער צו זיין אליין אין דער מלחמה. דעריבער דארפן מיר זיין קלוג און ארבעטן מיט א תחבולה פון א 'כח הרבים', זיך דרייען מיט ערליכע אידן - וואס דעמאלט איז פיל גרינגער איינצונעמען דעם קריג. און בפרט איז זייער ראטזאם צו אוועקשטעלן א 'חבורה' פון עובדי ה' וואס ארבעטן צוזאמען און רעדן צוזאמען אין עבודת ה'.

מה נשתנה דור זה מדורות הקודמים?

אז מען רעדט פון א 'חבורה' שווימט באלד ארויף א קושיא: "ביי אונזערע מקומות - אין גאליציע - פלעגט מען דאך נישט אזוי טון?! עס איז קיינמאל נישט געווען ביי אונז אזא סארט מושג ווי א חבורה פון עובדי ה'?! אין די רוסישע חסידות'ן איז זי געווען איינגעפירט צו זיצן צוזאמען און זיך דורכשמועסן אין עבודת ה', אבער ביי אונז איז עס נישט געווען איינגעפירט?!". צו פארשטיין די תשובה אויף דער שאלה, מוז מען קודם מקדים זיין אביסל דער חילוק וואס עס איז געווען אין אלגעמיין צווישן די רוסישע און פוילישע חסידות'ן ביז צו די גאליציאנע חסידות'ן.

די רוסישע רבי'ס האבן אויפגעארבעט איינגעלייט צו פארשטיין צו העכערע

ביי רובא דרובא רוסישע חסידות'ן און אויך ביי געוויסע פוילישע חסידות'ן - האבן די רבי'ס געארבעט מיטן עולם. דאס הייסט, זיי האבן גערעדט אזעלכע סארט תורות וואס זענען געווען געצילט אויפצובויען דעם אינגערמאן, אים צו געבן א דרך פון וואו ער שטייט, אים צו אריינברענגען השגות אלקות אין קאפ און אים מדרך זיין וויאזוי צו שטייגן און ווערן א 'בן עליה'. זיי פלעגן שמועסן פריוואט מיט יעדן חסיד אין עבודת ה' אים צו ארויפברענגען העכער און העכער, און זיי האבן מיטגעהאלטן מיט יעדן איינעם וואו ער האלט און וואו ער דארף גיין ווייטער. און אודאי האט עס עושה רושם געווען, זיי האבן געהאט אן איידעלער עולם, די חסידים זענען נישט געווען באלעבאטיש, נאר מען האט געארבעט אין עבודה, עס זענען געווען גרויסע 'עובדים' און בני עליה, און אפילו די בינונים פון יענע חסידות'ן זענען געווען דערהויבענע אינגעלייט, העכערע מענטשן וואס זייער גאנצער עסק איז געווען בלויז 'עבודת השם'.

די גאליציאנע רבי'ס האבן געארבעט נאר 'בדרך כלל'

די גאליציאנער רבי'ס זענען געווען אינגאנצן אנדערש, זיי האבן נישט געארבעט מיטן עולם, זיי האבן נישט געגעבן דברי הדרכה וויאזוי צו ווערן א 'בן עליה', זייער תורות זענען געווען

